

Fysisk aktivitet vid högt blodtryck – hypertoni

Som hypertoni, det vill säga högt blodtryck, definieras blodtryck som överstiger 140mm Hg systoliskt (övre tryck) och/eller över 90mm Hg diastoliskt (nedre tryck).

Högt blodtryck är den viktigaste påverkbara riskfaktorn för utveckling av hjärt-/kärlsjukdom. Förekomsten ökar i de flesta länder och livsstilsfaktorerna anses ha en avgörande betydelse för denna utveckling. De flesta fall av högt blodtryck är idag oupptäckta/obehandlade.

Cirka 25 % av den svenska befolkningen beräknas lida av högt blodtryck eller medicinerar för att sänka trycket. Blodtrycket varierar under dygnet och påverkas av vad vi gör och hur vi känner oss. I sällsynta fall beror högt blodtryck på en bakomliggande sjukdom, t.ex. njursjukdom.

Riskfaktorer

De viktigaste riskfaktorerna är livsstilsfaktorer som övervikt, stress, ökat saltintag samt fysisk inaktivitet, som ensamt svarar för 5-13 % av riskerna.

Friskfaktorer

Regelbunden fysisk aktivitet med måttlig ansträngning ger ett bra skydd mot högt blodtryck. Motionsträning i form av uthållighetsträning sänker blodtrycket med upp till 7/5 mm Hg hos personer med mild till måttlig hypertoni. Effekterna tycks vara lika bra hos bägge könen och oavsett om man tar blodtrycksmedicin eller ej. I lindriga fall kan det räcka med ökad fysisk aktivitet för att normalisera blodtrycket och om medicin behövs rekommenderas fysisk aktivitet som tillägg till behandlingen.

Rekommendationer

- Regelbunden livslång fysisk aktivitet ökar möjligheten att nå bestående sänkning av blodtrycket. Ett enstaka tillfälle av fysisk aktivitet sänker blodtrycket för stunden. Att dela upp aktiviteter i exempelvis tiominutersperioder och upprepa dessa fyra gånger under dagen kan vara lika effektivt som en sammanhängande period av 40 minuter träning.
- Konditionsträning: måttlig ansträngning med lätt andfåddhet och värme känsla, t.ex. promenader, cykling, simning
- Styrketräning: måttlig ansträngning, många repetitioner med lågt motstånd. Kan med fördel utföras genom vardagliga aktiviteter.

Kontraindikationer

Vid blodtryck över 200 mm Hg systoliskt eller 115 mm Hg diastoliskt är fysisk aktivitet kontraindicerat tills trycket stabiliserats med medicinering. För personer med högt blodtryck rekommenderas viss försiktighet för extrem intensiv träning samt kraftig styrketräning med höga vikter.

Källa: FYSS 2008, www.fyss.se